THE BOOK WAS DRENCHED

TEXT PROBLEM WITHIN THE BOOK ONLY

ನಾಲ್ಮಣಿ ಕಡುಕು

(ತಮಿಳಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದು)

ಇದು 'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಎಂಬ ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥದ ಅನುವಾದ. 'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಸಂಘ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಳೆಯ ಗ್ರಂಥ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಂಘ, ನಡುವಣ ಸಂಘ, ಕಡೆಯ ಸಂಘ, ಎಂದು ಮೂರು ಸಂಘಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡೆಯ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಕಡೆಯ ಸಂಘದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪತ್ತುಪಾಟ್ಟು, ಎಟ್ಟುತ್ತೊಗೈ, ಪದಿನೆಣ್‌ಕೀೞ್‌ಕಣಕ್ಕು, ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಮೂರನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 'ಕುಱಳ್' ಕೂಡ ಈ ಗುಂಪಿನದು.

'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ'ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು ವಿಳಂಬಿನಾಗನಾರ್. ಇವನ ಹುಟ್ಟು, ಊರು ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯೂ ತಿಳಿಯದು. ಮಂಗಳಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ.

'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಒಂದು ನೀತಿ ಶತಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೪ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಿವೆ. 'ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯವೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಹರಳು ಕಟ್ಟಿರುವ ಹತ್ತಕಡುಕಿನಂತೆ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಹೆಸರಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ವಿಷಯ ವಿಭಾಗವೂ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆದಂತೆ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಮೇಲೞಗರು ತಮ್ಮ ಕುಱಳ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮಾತೂ ಬರುವುದುಂಟು.

ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಂಘ ಕಾಲದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬೆರಕೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ. ನೂರಕ್ಕೆ ಮೂರೊ ನಾಲ್ಕೊ ಇದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು. ತಮಿಳಿಗೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ತೀರ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಶಬ್ದಗಳು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಬೇರೆ ರೂಪ ತಾಳಿವೆ. ಅಚ್ಚ ತಮಿಳಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಿಸುವಾಗ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನುಗ್ಗಿಬಂದಿವೆ. ಅದರೂ ಮೂಲದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬೆರಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ, ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾತುಗಳು ಬರಬಹುದು; ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಡಕಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ತೊಡಕನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಧಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಓದಿದರೆ ತಿಳಿಯಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

* * * * *

ತುಂಬುವೆರೆ ಮಾಯಿಯಾ ಸಿರಿಮೊಗವ ಹೋಲುವುದು.
ಕದಿರೆಸೆವ ನೇಸರ್ ಆ ಚಕ್ರವನು ಹೋಲುವುದು.
ಮುನ್ನೀರ ನೀರ್‌ಬಯಲ ತಾವರೆಯ ದಂಟನಿಂ
ದೊಗೆದ ಮಲರ್ ಮತ್ತವನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಹೋಲುವುದು.
ಅಗಸೆ ಹೊಸ ಹೂವು ಬಣ್ಣವನು ಹೋಲುವುದು. (i)

ಪೊಡವಿಯುನು ಪೊಡೆಯೊಳಡಗಿಸಿದವನು. ತನ್ನ ಮೂರ್
ಅಡಿಯಿಂದ ಮೂಜಗವನಳೆದವನು. ಅಂದಾಕ
ಳಂಜಿಕೆಯು ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ಕುಂದವೆತ್ತಿದವನ್. ಆ
[1] ಬಲ್ಗೋಂಟಿಯುರುಮೆಯನು ಮುರಿದ ಕಟ್ಟಾಳು. (ii)

ಎಳ್ಳೆಣಿಸದಿರದೆಂದುಮ್ ಇಳಿದರೆಂದು. ಏನುಮಂ
ಕೊಳ್ಳದಿರು ಕೊಳ್ಳದರ ಕೈ ಮೇಲದಾಗೆ. – ಮನ
ಸುಡುವೊಡಂ ಕನಲದಿರು ಕಿರುಕುಲದೆ ಪುಟ್ಟಿದರೊಳ್.
ಆಡದಿರು ಮೇಣಾಡತಗದುವನು ದುಡುಕಿ. ॥ ೧ ॥

ಹರೆಯು ದನಿ ಪಡೆ ಬಾಳದಶುಣಮ್ಮೃಗ[2]. ತಮ್ಮ ಮನ
ಕೊರೆಪಡಲು ಬಾಳರಾ ಹಿರಿಯರ್. ಇಡಿವಡವಿಯಲಿ
ಬಿದಿರ್ ಅಕ್ಕಿ ಮೂಡಲಳಿವುದು. ತನಗೆ ತಗದ ನುಡಿ
ಯೊದಗೆ ಸಂಪನ್ನ ತಾನ್ ಬಾಳನಾ ಬಳಿಕ. ॥ ೨ ॥

ತೊಳೆದು ಮಣಿಗುಣವನರಿವರು. ಮುನ್ನ ಜೀನಿಟ್ಟು
ಮೇಲೇರಿ ಕುದುರೆಗುಣವರಿಯುವರು. ಮಾಸಳಿಯೆ
ಸುಟ್ಟರಿವರಾ ಹೊನ್ನಿನೊಳ್ಗುಣವ ಕಾಣ್ಬವರು.
ಕೆಟ್ಟರಿವರಂತು ಕೆಳೆಯುರು ತರುವ ಸುಖವ. ॥ ೩ ॥

ಕಳ್ಳಿಯೊಡಲೊಳಗಗಿಲು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಮೃಗವೊಡಲೊಳ್
ಒಳ್ಳೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಪೆರ್ಗಡಲೊಳಗೆ
ಬಲ್‌ಬೆಲೆಯ ಮುತ್ತುಗಳು ಹುಟ್ಟುವುವು. ಯಾರರಿವರ್
ಒಳ್ಳೆಯವ ಹುಟ್ಟುವಾ ಕುಲದ ನೆಲೆಯ? ॥ ೪ ॥

ಕಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಕದಿರುಮಣಿ. ಕಾದಲೆಯ
ಸೊಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಮಿಗಿಲು ಮುದ. – ಮೆಲುಪಾದ
ಕರುಣೆಯಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಅರದ ಸಿರಿ. ಎಲ್ಲವೂ
ಪುರುಳಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಬಿಡುವುದು ತಪ್ಪದೆ. ॥ ೫ ॥

ಸಿರಿಯುಹುದು ಕರೆಯಿಲ್ಲದಾಚರಣೆ. ಹಿರಿಯದೊಂ
ದರನಹುದು ಸರಿದಾರಿಯಲಿ ನಡೆಯೆ. – ಒರ್ವನನು
ಕೆಳೆಗೊಂಡು ಕಡೆಗಣಿಸೆ ಕೊಲೆಯುಹುದು. ಹೊಲೆಯುಹುದು
ತಲೆಯ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆವುದಾಗದರ ಮುಂದೆ. ॥ ೬ ॥

ಕಳ್ಳವೆಂಬರಿಗಿಲ್ಲ ನಿದ್ದೆ. ಕಾದಲೆಯಲ್ಲಿ
ಮನಮನೊಲ್ದಿಟ್ಟರಿಗಮಿಲ್ಲ ನಿದ್ದೆ. – ಒಳ್ಳೆದಹ
ಪುರುಳ ಕೂಡಿಸುವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲಾ ಪುರುಳ
ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವರಿಗಮಿಲ್ಲ ನಿದ್ದೆ. ॥ ೭ ॥

ಕಲ್ತರಿಗೆ ಕಳೆದುದರ ಕೊರಗು ತೋರದು. ಒಂದನ್
ಒಲ್ದು ಪಡೆದಿರುವರಿಗೆ ತೋರದಾ ಎಡರ ತೊಡರ್.
ಅಲ್ಲದುದನರಿತರಿತು ಬಯಸುವಗೆ ತೋರದರನ್.
ಎಲ್ಲವೂ ಮುನಿವವಗೆ ತೋರದೆಯೆ ಕೆಡುಗು. ॥ ೮ ॥

ನೆಲಕೆ ಭೂಷಣ ನೆಲ್ಲು ಕಬ್ಬುಗಳು. ತುಂಬಿರುವ
ಕೊಳಕೆ ಭೂಷಣ ಕಂಪಿನರಳ್ದಾವರೆ. – ಪೆಣ್ತನಕೆ
ಸಲುವ ಭೂಷಣ ಲಜ್ಜೆ. ತನಗೆ ಭೂಷಣ ತನ್ನ
ಬಳಿವಿಡಿದು ಬೆಂಬಿಡದೆ ಬರುವ ತನ್ನರವು. ॥ ೯ ॥

ಕಂಬದಲಿ ಕಟ್ಟುವರು ಕಳಿರ. ಕೆರಳುಡಗಿಸುತ
ಮಂತ್ರದಲಿ ಕಟ್ಟುವರು ಮಾನಾಗನನ್. – ಕುತ್ತಿ
ಕೋಳದಲಿ ಕಟ್ಟುವರು ಕೀಳನನು. ನಯದಿಂದ
ಸಂಪನ್ನರಾದವರ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವರು. ॥ ೧೦ ॥

ಕೀಳ್ಗೈಮೆಗಳನೆಣಿಸಿ ಕನಲದಿರಬೇಕವರ
ನಲ್ಗೈಮೆಗಳನಳಿಸಿ ಮರೆಯದಿರಬೇಕು. – ಅಂತೆ
ತೊರೆಯಬೇಕೊಡಲ ಕೋಪವ. ತನ್ನ ಸಂಪದವನ್
ಅಳಿವ ಕಾರ್ಯವನೊಡನೆ ಕೈಬಿಡಲೆಬೇಕು. ॥ ೧೧ ॥

ಹಲ್ಲಿಂದ ನೋಯಿಪುವು ಹಾವುಗಳು. ಗೂಳಿಗಳು
ಕೋಡಿಂದ ನೋಯಿಪುವು ಕೆಣಕಿದರನು. – ತಾವೊಲ್ದು
ಮುನಿಸಿಂದ ನೋಯಿಪರು ಮಡದಿಯರು. ಮುನಿಜನರು
ತಪಸಿಂದ ತರುವರೊಡನೆಯೆ ನೋವನು. ॥ ೧೨ ॥

ಹರೆ ಲೇಸು ಶ್ರುತಿಗೂಡದಾ ವೀಣೆಯಿಂದ. ಸಿರಿ
ಹೆಣ್ಣೆ ಲೇಸೊಳ್ಗುಣವ ತೊರೆದ ಗಂಡಿಂದ. – ಅಂತೆ
ಹದವನಳಿದೂಟದಿಂದಾ ಹಸಿವೆ ಲೇಸು. ಒಲ್ದು
ರಳಿದ ಬರಿ ಬಾಳಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಪುಗೆ ಲೇಸು. ॥ ೧೩ ॥

ಸಿರಿಯ ಪಾತಿಯಲಿ ಕೊಡುಗೈತನವು ಬೆಳೆಯುವುದು.
ಇನಿನುಡಿಯ ಪಾತಿಯಲಿ ಬಂಧುಕುಲ ಬೆಳೆಯುವುದು.
ನಿಷ್ಕರುಣೆ ಕೂಪದಲಿ ಕಡುಸೊಲ್ಲು ಮೂಡುವುದು.
ಬಡತನದ ಕುಳಿಯೊಳೊಗೆಯುವುದೆರೆವ ಪಾಡು. ॥ ೧೪ ॥

ಬಿರುನುಡಿಯ ಬಯಸುವೊಡೆ ಬೇಡು. ಮೋಣೇ ನೆಲದೆ
ಚಿರವಿಹುದ ಬಯಸುವೊಡೆ ಹೆಸರ ಗಳಿಸು. – ತನ್ನೊಡನೆ
ಬರುವುದನು ಬಯಸೆ ನಲ್ಲರನೆಸಗು. ಗೆಲ್ಲುವುದ
ಬಯಸುವೊಡೆ ಕೋಪವನು ಕೂಡೆ ಬಿಡು ನೀನು. ॥ ೧೫ ॥

ಕಡಲ ಪೋಳ್ವರು ಹಡಗನುಳ್ಳವರು. ಮಾರಾಂತ
ಪಡೆಯೊಡ್ಡ ನೆಗೆಗುದುರೆಯೊಡೆಯುರೊಡೆಯುವರು.– ತಪದ
ಕಡಲ ಕಡಹಾಯುವನು ತನ್ನೊಡೆಯನಾದವನು.
ದಾಟಿಬಿಡುವನು ಸಭೆಯ ಕಡಲ ಕಲ್ತವನು. ॥ ೧೬ ॥

ಸುಳ್ಳೆ ಕೊನೆ ನಣ್ಪಿಂಗೆ. ಮುಪ್ಪೆ ಕೊನೆ ಯೌವನದ
ಲುಳ್ಳ ಬಲು ಚೆಲ್ವಿಂಗೆ. ತೂಕವಿಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ
ಮೀರುನಡೆ ಕೊನೆ ಸಿರಿಗೆ. ತಂತಮ್ಮ ತಗುಮೆಯೇ
ಮುಡಿವಹುದು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ. ॥ ೧೭ ॥

ಮನೆಯೇಳ್ಗೆ ನಲ್ವೆಂಡಿರ್. ಒದಗಿಬಹ ಕದನಕ್ಕೆ
ಮಿಗಿಲೇಳ್ಗೆ ಕೆನ್ನೀರ ಕಳದೊಳಗೆ ನುರಿತವನು.
ನಾಡೇಳ್ಗೆ ನಲ್ಲನಿವನೆಂಬ ದೊರೆ. ಕೇಡೇಳ್ಗೆ
ಕೆಳೆಯರೆಲ್ಲರು ಕೂಡೆ ಕೈಬಿಡುವುದು. ॥ ೧೮ ॥

ಪಡೆದ ಗಂಡನು ಕದಲೆ ಮಡದಿ ತಾನ್ ಕದಲುವಳು.
ಅರಿತವನು ಕದಲೆ ತಾನ್ ಪುರುಳು ಕದಲುವುದು.– ಹಬ್ಬಿ
ದೀ ನಾಡು ಕದಲಲಾ ದೊರೆಯಾಳ್ಕೆ ಕದಲುವುದು.
ಹಾಡು ವಾದ್ಯದ ಕಟ್ಟು ಸಡಿಲೆ ಕದಲುವುದು. ॥ ೧೯ ॥

ಮನೆ ಹಾಳು ಚೆಲುವೊಗದಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ನಡೆವ
ದೆಸೆ ಹಾಳು ನಣ್ಪುಳ್ಳರಿಲ್ಲದಿಹುದು.– ತಾನಿರುವ
ಸಭೆ ಹಾಳು ಮುತ್ತವರು ಬಂದಲ್ಲಿ ಸೇರದುದು.
ತಾ ಹಾಳು ಕಲ್ತರಿವದಿಲ್ಲದೊಡಲು. ॥ ೨೦ ॥

ಒಗ್ಗಟ್ಟದಿಲ್ಲದಿರೆ ಬಲ್ಮೆ ಮುರಿಯುವುದು. ಸಟೆ
ಕೆಡಿಸುವುದು ಹೊನ್ನ ಹೋಲುವ ಮೈಯನು.– ಹೊಯ್ದು
ಗಡಿಗೆ ತಗ್ಗಿಸುವುದಾ ಹಾಲ ಸವಿಯನು. ಕೂಡ
ಬಾರದವರೊಡಗೂಡೆ ಕೆಡಿಸುವುದು ಕುಲವ. ॥ ೨೧ ॥

ಹೊಗಳ ತರುವುದು ಹುಸಿಯದಾ ನಡತೆ. ಒಬ್ಬರನು
ಸಾರದೆಯೆ ಮೀರಿ ನಡೆವುದು ಹೆಡ್ಡು.– ಕಾಣದಿಹ
ಕುರುಡರಂತೆಸಗುವುದು ಮತಿಮರುಳು. ಕತ್ತಲೆಯ
ಕಳೆದು ತಿಳಿಗಣ್ಣರಾಗಿಸುವುದಾ ತಿಳಿವು. ॥ ೨೨ ॥

ಕೆಣಕಿದರು ಸೈರಿಸುವುದಾನೆ. 'ಅಮ್ಮಾ!' ಎಂದು
ಬಳಿಗೆ ಮಗುವೋಡುವುದು ತಾಯ್ ಬಡಿದೊಡಂ.– ನಣ್ಪಿಗರು
ಸಿಟ್ಟಿನೊಳಮೆಸಗರುರೆ ನಡುಗಿಸುವ ಗೈಮೆಗಳನ್.
ಒಡಗೂಡಿ ಪುದುವಾಳರಾಗದವರೆಂದುಂ. ॥ ೨೩ ॥

ನಗೆಯೊಳ್ಪದೇರುವುದು ನಣ್ಪುಳ್ಳರಲಿ. ಮೆರೆವ
ಸಭೆಯೊಳ್ಪದೊಲ್ಮೆಯುಳ್ಳವರೊಳೇರುವುದು.– ಓಟ
ದಾ ತೇರಿನೊಳ್ಪು ಸಾರಥಿಯಿಂದಲೇರುವುದು.
ಊರೊಳ್ಪು ಅದನುಳ್ಳನಿಂದಾಗಿ ಬಹುದು ॥ ೨೪ ॥

ಅಂಜುವುದು ಬಂದರದಕಂಜದಿರು. ತನಗೊಪ್ಪು
ವುವನುಳಿಯದಿರು ಬಾಳಿನಳವೆಲ್ಲ.– ಮನವರಿದು
ಪಕ್ಷಪಾತಕೆ ಬೀಳದಿರು ಪುರುಳ ಪೆರುವೊಡಂ.
ನೋಡದಿರು ನಂಟರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಕೆಲಸವನು. ॥ ೨೫ ॥

ಕೊಲಲೆಂದು ಜೀವಿಗಳ ಸಾಕುವುದು ತಪ್ಪಹುದು.
ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟ ನೆವದಿಂದಲಡಗುಣಲು ತಪ್ಪಹುದು.
ನುಡಿಯಬಾರದ ಸೊಲ್ಲ ನುಡಿಯುಲದು ತಪ್ಪಹುದು.
ಕಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವುದದುವೆ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಹುದು. ॥ ೨೬ ॥

ದೊರೆಯಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಕುಲವೆಲ್ಲ. ತಾಯ ಮೊಲೆ
ಹಾಲಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಹಸುಳೆಯೆಲ್ಲ.– ಬಾಂಬನಿಯ
ಸಾಲಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಲೋಕವೆಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕ
ದಳಿವಿಂದ ನಲಿನಲಿದು ತಣಿವುದಾ ಮೃತ್ಯು. ॥ ೨೭ ॥

ಕಲಿಕಲಿಯೆ ಕಳಿಯುವುದು ಮೊದ್ದತನ. ಮೊದ್ದತನ
ಕಳಿಕಳಿಯೆ ಪುಲ್ಲರಿವು ತೀರಿ ನಿಜ ತೋರುವುದು.
ನಿಜ ತೋರೆ ತತ್ತ್ವದಾ ಮಾರ್ಗ ಮಿಗೆ ಹರಡುವುದು.
ಆ ಮಾರ್ಗ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕದಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನು
ನಿರಿಸಿ, ಮೇಣಲ್ಲಿ ಮೇಲ್‌ಲೋಕ ಪುಗಿಸುವುದು. ॥ ೨೮ ॥

ಕುಳಿ ಬಿದ್ದ ಬಳಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವುದು. ಹಲವು ಜನ
ಹಳಿದ ಬಳಿ ಪಾಪ ನಿಲ್ಲುವುದು.– ಮಿಗೆ ತಡೆದು
ಹೋಗಬೇಡೆಂದ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಕಾಮು. ತನ
ಗೊಂದೊದಗಿದಂದರಿವು ನೆರವು ನಿಲ್ಲುವುದು. ॥ ೨೯ ॥

ಸಿರಿಗಿಂತ ಬಲವಾದುದಿಲ್ಲ. ಒರ್ವಗೆ ತನ್ನ
ಕಲ್ಪಿಯಿಂ ಮಿಗಿಲು ಪಡಪಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದರೊಳುಂ
ಇಲ್ಲಮೆಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಕೊರಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೆನದ
ಬಲ್ಮೆಯಿಂ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಲ್ಮೆಯಿಲ್ಲ. ॥ ೩೦ ॥

ಹೊಗೆಬಿತ್ತಿನಲಿ ಬೆಂಕಿ ತೋರುವುದು. ಮೇಲಾದ
ನಗೆಬಿತ್ತಿನಲಿ ತೋರುವುದು ಹಿಗ್ಗು.– ಹಗೆತನವು
ಮನವೆಂಬ ಬಿತ್ತಿನಲಿ ಮೊಳೆಯುವುದು. ಮೊಳೆತ ಮೇಲ್
ದುಃಖಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತಾಗಿಬಿಡುವುದೊಡನೆ. ॥ ೩೧ ॥

ಮುಂದುಗಾಣಿಕೆಯಿರದ ಪೆಣ್ ಕುತ್ತಕೆಣೆ. ಲೋಕ
ದೊಂದಲಂಕಾರ ತಾನರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.— ಪಯಿರ
ಹುಲ್ಲುಕಳೆಯಂತಹನು ಹುಲ್ಲರಿವಿನಾ ಗುಂಡು.
ಕಲ್ಲಹನು ಕರಗದಿಹ ಮನವ ತಳೆದವನು. ॥ ೩೨ ॥

ಪಾರ್ವನಿಂ ಮೇಲಾದ ಪುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಏನೇನ
ಗೈದೊಡಂ ತಾಯಿಂದ ಮಿಗಿಲಾದ ತವರಿಲ್ಲ.
ಸಂಪತ್ತಿಗೆಣೆಯನಿಪ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ. ಎಣಿಸಲಾ
ಎಳವೆಗೆಣೆವರ್ಪುದದು ಬೇರೊಂದುಮಿಲ್ಲ. ॥ ೩೩ ॥

ಕಬ್ಬಿಣದಿ ಕಬ್ಬಿಣವ ಸೀಳುವರು. ಒಳ್ ನೀರ
ಕುಡಿದವರು ನೀರಿಂದ ಬಾಯ್ತೊಳೆವರು.— ಆರಯ್ಯಲ್
ಅರಿದರಿಂದರಿದುವನು ಕೊಳ್ಳುವರು. ಹಿರಿಯುವರು
ಹಿರಿದಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಾಧಿಸುವರು. ॥ ೩೪ ॥

ಅರಸರೆಡೆಯಲಿ ಬಲ್ಮೆಯಾನಂದ ತೋರುವುದು.
ಇಲ್ಲದರಿಗೀವಲ್ಲಿ ಅರನಲಿವು ತೋರುವುದು.
ಆಣತಿಯ ಸಂತೋಷ ಬಡವರಲಿ ತೋರುವುದು.
ಮದ್ದಾನೆಯಾನಂದ ಊರ ಪೊಳಗಿಪುದು. ॥ ೩೫ ॥

ಕಷ್ಟಿಂದ ಕಣ್ಮಲರು ಚಿಗುರುವುದು. ಕಾರಿರುಳಿ
ನೆಣ್ಣೆಯಿಂ ಚಿಗುರುವುದು ಚಿಗಿವ ಸೊಡರು.— ಮಳೆ ಮೋಡ
ಪೊಳಗುತಿರೆ ಚಿಗುರುವುದು ಕುರುಗಿನೆಲೆ. ನಣ್ಪಿಗರ
ಬಳಕೆಯಿಂ ತಣಿದು ಚಿಗುರುವರು ಮೇಲವರು. ॥ ೩೬ ॥

ನಗೆಯಿನಿದು ನಣ್ಪುಳ್ಳರೊಗ್ಗಿನಲಿ. ಹಣಗಳಿಕೆ
ತಾನಿನಿದು ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಡುವರಲ್ಲಿ.— ಒಳ್ ಬಗೆಯ
ಹೆಣ್ಣಿನಿದು ಆದರದಿ ಸೇವಿಸಲು. ಹಾಡಿನಿದು
ಹಾಡಿನೊಳ್ಪರಿವರೆದುರಿನಲಿ. ॥ ೩೭ ॥

ಬಯ್ತಿಡುವವಂಗೆ ಗತಿ ತಲೆ ಮರಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
ಬೇಡುವಗೆ ಗತಿ ಎಂದುಮ್ ಈವವನು.— ಕರಗದಾ
ಕಲ್ಮನಮೆ ಹರಡಿರುವ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಗತಿ. ಅಡಗ
ತಿನ್ನದುದೆ ಗತಿ ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ. ॥ ೩೮ ॥

ಕಂಡುದನೆ ಮಾಡುವರು ಕೆಲಸಿಗರು. ಉಂಟೆಂದು
ಕೇಳ್ದುದನೆ ಮಾಡುವರು ಹೊಲಬರಿವರು.— ತಾವ್ ಮೆಚ್ಚಿ
ದಿನಿಯುವನೆ ಮಾಡುವರು ತುಂಬಿದರು. ಮುನಿಯುದರು
ನೆನೆದುದನೆ ಮಾಡುವಳು ಸಿರಿದೇವಿ ತಾನು. ॥ ೩೯ ॥

ನಿಲ್ಲದೈಸಿರಿ ಕುಲದ ಭೇದದಲಿ. ಪೆರ್ಬಲದ
ಮೃತ್ಯು ನುಂಗದು ಪೇಳ್ವುದೆಲ್ಲ ಗೈದು.– ಆರ್ಪಿಂದ
ಮರಸೆಯುಂ ಮರೆಯಾಗದಾ ಕಾಮು. ಆಳ್ಕೆ ಬಗೆ
ಎರೆಯನಿರ್ದಾ ಬಗೆಯೆ ನೆಲಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ॥ ೪೦ ॥

ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವಂದು ತೊಲಗೆಂದರೂ ತೊಲಗದುಸಿರ್.
ಸಾವಂದು ನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ನಿಲ್ಲದಿಸಿತು.– ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಯೊಲಿದಂದು ಸಿರಿ ತಾನೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕೆಡುವಂದು
ಕಂಡವೂ ಕಾಣದೆಯೆ ಕೆಟ್ಟಳಿವುವು. ॥ ೪೧ ॥

ಪೋರಿರದೆ ಬಾಡುವುದು ಕಲಿಯೊಳ್ಪು. ಕೆಳಗಿಳಿದ
ಬೇರುಡಿಯು ಬಾಡುವುದು ಮರವೆಲ್ಲ.– ನೀರ್ ಪಾಯ್ವ
ಮಡ ಬತ್ತೆ ಬಾಡುವುದು ನೀಳ್ ನೆಯ್ದಲ್. ಪಡೆ ಮುರಿಯೆ
ನಾಡಿನೊಡೆಯರ ಮೇಲ್ಮೆ ಕೂಡೆ ಬಾಡುವುದು. ॥ ೪೨ ॥

ಆಗದವರೆಂಬವರು ನಣ್ಪಿರದರಾರಾರ್ಗಂ.
ಕಾದಲರು ಎಂಬವರು ತಗುಮೆಯುಳ್ಳರ್.– ಮೇಲಾದ
ತಂದೆಯೆಂಬವನುಪಾಧ್ಯಾಯ. ಮತ್ತಾ ತಾಯಿ
ಯೆಂದೆಂಬುದದು ಪಿಂದೆ ತಾನ್ ಗೈದ ಕರ್ಮ. ॥ ೪೩ ॥

ಸಿರಿ ಕೆಡುವುದೊಡನೆ ನಾಣ್ಕೆಡಲು. ಸಿರಿವಿಡಿದೈದು
ವೈದರಿಂ ತಾನೆ ಕೆಡುವುದು ಕರ್ಮ.– ಹುಸಿಯದಾ
ಬೆಳೆ ಕೆಡುಗು ನೀರಾರೆ ಪಚ್ಚೆಪಯಿರಿಗೆ. ಮತ್ತೆ
ಗುಣ ಮಾರೆ ಕೆಳೆಯರಾ ಕೆಳೆ ತಾನೆ ಕೆಡುಗು. ॥ ೪೪ ॥

ಉಪಕಾರ ಸಾವುದುಪಕಾರವರಿಯದರಲ್ಲಿ.
ಆದರಿಪರಿಲ್ಲದೆಡೆ ಬಿರ್ದು ಸಾವನ್.– ಪೊರ್ದುಗೆಯ
ಇನಿಪಾಡು ಸಾಯುವುದು ಪಾಡರಿಯದವರಲ್ಲಿ.
ಮುನಿಸು ಸಾವುದು ಪ್ರಣಯವರಿಯದವರಲ್ಲಿ. ॥ ೪೫ ॥

ಕಂಪು ತಾನೊರೆಯುವುದು ಮಲರಿರವ. ತಾನ್ ನುಡಿದ
ಮಾತೊರೆವುದಾಯೆಸಕದೊಳ್ಪನ್.– ಆರಯ್ಯಲ್
ಒಳಗೆ ತುಂಬಿದ ಕೆಟ್ಟತನವ ಮನವೊರೆಯುವುದು.
ಮನದೊಳಗ ಮೊಗದವೋಲ್ ಮುನ್ನೊರೆವುದಿಲ್ಲ. ॥ ೪೬ ॥

ಮಳೆಯಿಲ್ಲದಿರಲುಳಿವು ಮಾನೆಲದವರಿಗಿಲ್ಲ.
ಮಳೆಯೊ, ತಪವುಳ್ಳರಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ತಪಸು ತಾನ್
ಇಲ್ಲ ಅರಸಿಲ್ಲದಿರೆ. ಆರಯ್ಯಲರಸನುಂ
ಮನೆಬಾಳ್ಕೆಯವರಿಲ್ಲದಿರಲು ತಾನಿಲ್ಲ. ॥ ೪೭ ॥

ಬಿರಿಮುಗುಳಿನಿಂದ ಮಲರ್ಮಾಲೆ ತುರುಗುವುದದರ
ನರುಗಂಪಿನಿಂದ ಬಂಡುಣಿ ತುರುಗಿ ಬಹವು.– ತಮ್ಮ
ಕರೆಯಿಲ್ಲದಾ ಕರ್ಮದಿಂದ ಜನ ಪೆರ್ಚುವರು.
ಪರಿಪರಿಯ ನನೆಗಳಿಂ ಪೆರ್ಚುವುದು ಜೇನು. ॥ ೪೮ ॥

ಹಿರಿಮೆಬಗೆಯರಿಗರಿದು ಹಗೆಗೊಳ್ಳದೆಂದಿಗಂ.
ಹುಟ್ಟದರಿಗರಿದು ಜೊತೆ ತೊರೆದು ಬಾಳುವುದು.– ಕಡು
ಜಿಪುಣಗರಿದಹುದು ಕೊಟ್ಟುಣ್ಣಲ್. ಎರೆದರಿಗೊಂದ
ನಿಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿಯಲರಿದೆಂಥವರಿಗಂ. ॥ ೪೯ ॥

ಉಣವು ಸುಡುವುದು ಕುತ್ತದೊಡಲ ಸೇರಲು ಕೂಡೆ.
ನುಡಿ ಸುಡುವುದರಿವು ತಾನಿಲ್ಲದರನು.– ಮಿತಿಗೊಳದ
ಮುನ್ನಿನಾ ಕರ್ಮಪೊರ್ವನ ಸುಡುವುದರಸ ತಾ
ನಿಟ್ಟ ಸೇನೆಯೆ ಸುಡುವುದೊಳ್ಪಗೆಡಲವನನ್. ॥ ೫೦ ॥

ಕಳೆಯುತಕ್ಕುದು ಪೆರರ ಹಳಿಯುವುದು. ನಲವಿಂದ
ನೆನೆಯುತಕ್ಕುದು ನೆಲಸಿ ನಿಲ್ವ ಮಾತು.– ಒಳಗರಿದು
ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕುದರಸಿರಿ. ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್
ಆರೈದು ಪಡೆಯುತಕ್ಕುದು ಹಿರಿಯ ಪುರುಳು. ॥ ೫೧ ॥

ಹೊಳೆ ತನ್ನೊಳಡಗುತಿಹ ಕೊಳವುಂಟು. ಪೆರ್ಮೆಯಾ
ದೊರೆಗಳುಂ ಕೆಳೆಗೊಳ್ವ ಕುಲವುಂಟು.– ಪಳಮೆನಡೆ
ವೇದಗಳ್ಗಿಣೆಯಪ್ಪ ಹಾಡುಂಟು. ಬೇಳ್ಪಿಗಳಿ
ಗೆಣೆಯೆನ್ನಬಹುದಾದ ದಾನಂಗಳುಂಟು. ॥ ೫೨ ॥

ಎತ್ತುಳ್ಳನೊಕ್ಕಲಿಗ. ಪಗೆಗೊಳ್ಳದವ ಪಾರ್ವನ್.
ಒಂದೆ ತೊಡೆಯಿಂದ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಕೋಳಿ.– ರೂಪದೊಡ
ನರಿವುಳ್ಳವಳೆ ನಾಡೆ ಮನೆಬಾಳ್ಕೆ ಪೆಣ್. ಸೇನೆ
ತೊರೆಯದೊಡನಿರುವವನೆ ಸೇನಾಪತಿ. ॥ ೫೩ ॥

ಆನೆಯುಳ್ಳರು ಕನಲೆ ನಲಿಯುವರು. ಮೇಣರಸರ್
ಉರುಜವದ ಕುದುರೆಯೊಲಿದೇರುವರು.– ಮುಂಡೋಲೆ
ನಲ್ಲೆಯರ ನಾಣ್ ಕಂಡು ನಲ್ಲವರು ನಲಿಯುವರು.
ನಲ್ಲವರನ್ ಅಲ್ಲದವರೊಲಿಯೆ ಕೇಡಹುದು. ॥ ೫೪ ॥

(i) ಕಣ್ಣಿಂದ ಮಿಗಿಲಂಗವಿಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗಿಂತ
ಹತ್ತಿರದ ನಂಟ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ.– ಮಕ್ಕಳಿಂ
ದೊಳ್ಪುಮಿಗೆ ಹಿತವಾದ ಪುರುಳಿಲ್ಲ. ಆರಯ್ಯೆ
ಪೆತ್ತಳಿಂ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವರಿಲ್ಲ.

(ii) ಕಣ್ಣಿಂದ ಮಿಗಿಲಂಗವಿಲ್ಲ. ಆ ಕಲ್ಪಿಯಿಂ
ನುಣ್ಣಿದಹುದೆಂಬ ಪುರುಳಿಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗಿಂತ
ಹತ್ತಿರದ ನಂಟ ಬೇರಿಲ್ಲ. ಪೆತ್ತವಳಿಗೆಣೆ
ಯೆಣಿಸುವೊಡದಾವ ದೇವರುಮಿಲ್ಲ. ॥ ೫೫ ॥

ಕಲ್ತರನ್ನರೆ ಕಲ್ತವರ ಕೆಳೆಯರ್. ಮರುಕ ತಾ
ನಿಲ್ಲದರು ಹಗೆಯನ್ನರೆ. ಹಗೆಯ ಸೇರಿದರ್ ಇದ್ದು
ದಿದ್ದಂತೆ ಸುಡಿಯುದವರ್. ಒಳಗಡಗಿ ಹಾವಿರುವ
ಹುತ್ತಿನಂಥವರೆ ಆ ಹುಲ್ಲರಿವಿನವರು. ॥ ೫೬ ॥

ಮೇಲಾದವರು ಮೇಲು ಕರ್ಮಗಳ ಪಡೆಯುವರು.
ಬೇಡವಾದವರು ಪಡೆಯುವರು ಬೇಡದುವನ್.– ಹುಟ್ಟಿ
ನರುಮೆಯುರದಿಂದ ಸುಖ ಪಡೆಯುವರು ಹುಟ್ಟುವವರ್.
ಆರೈಯೆ ತೊರೆವವರು ಸ್ವರ್ಗದವರು. ॥ ೫೭ ॥

ಎಂದುಮೊಳವಾ ಬಾನ ಚುಕ್ಕಿಗಳುಮಿಚ್ಚೊಡರುಂ.
ಎಂದುಮಾ ಬೇನೆಯುಂ ಗೈಮೆಯುಂ.– ಎಂದೆಂದುಮ್
ಇರುವರಾ ಕೊಡುವರುಂ ಕೊಳ್ವರುಂ. ಲೋಕದಲಿ
ಹುಟ್ಟುವರುಮಂತೆ ಸಾವರುಮೆಂದು ಮೊಳರು. ॥ ೫೮ ॥

ಇನಿದುಣ್ಬನೆಂಬವನುಸಿರ್ಕೊಲ್ಲದುಣ್ಬವನು.
ಮುನಿಸಿಂಗೆ ಗುರಿಯುಹನು ಮೊಗಮುದುರಿ ಬಾಳುವನು.
ಒಂಟಿಯೆನಿಸುವನ್ ಎಸಗಿದುಪಕಾರವಿಲ್ಲದವನ್.
ಇನಿಯನೆನಿಸುವನು ತಾನಾರಿಗೆಂದಾದೊಡಂ
ಮುನಿಯದಿಹ ಹಿರಿನಡತೆಯುವನು. ॥ ೫೯ ॥

ಇತ್ತುಣ್ಬವನು ಹೆಸರ ನೆಟ್ಟಪನು. ಹೆರಕೈಯ
ತುತ್ತುಣ್ಬವನು ಮಡಕೆಯಿಂದೆಣಿಕೆಗೊಳ್ವನ್.– ತಿಳಿಯೆ
ನಗೆಯುಹುದು ಕೆಳೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬಳಿ ಸಾರುವುದು.
ಪಗೆಯುಹುದು ಪಾಡರಿಯುದವನ ಬೇಡುವುದು. ॥ ೬೦ ॥

ನೆಯ್‌ಸಿಡಿಸೆ ಬೆಂಕಿಯುರಿಯೇಳುವುದು. ಬಳಿ ಸಾರಿ
ಹೊಗಳೆ ವರವೀಯುವರು ದೇವರ್ಕಳು.– ಕೊಟ್ಟಗೆಯ
ತೆರೆದು ಕರುವೂಡಿಸಲು ಕರೆವಾವು ನಲಿಯುವುದು.
ಆದರದಿನ್ ಊಟವಿಡೆ ಬಿರ್ದು ನಲಿಯುವನು. ॥ ೬೧ ॥

ಪಳಿಯಿಲ್ಲಮೆಯನವನ ಮಕ್ಕಳಲಿ ಕಾಣುವುದು.
ಕೆಳೆಯಿಲ್ಲಮೆಯನು ಕೇಡಿನಲರಿವುದು.– ಪುರುಳುಗಳ
ನೆರತೆಯಿಂ ಸಿರಿತನವನರಿಯುವುದು. ಹೊಗಳಿಂದ
ಕೈಮುಗಿಯುದವರ್ಗಳುಂ ಕೈಮುಗಿವರು. ॥ ೬೨ ॥

ನೋಡುವೊಡೆ ಕಣ್ಣೊಳಂ ಕಾದಲಪ್ಪುದು. ಪೆಣ್ಗೆ
ರೂಪಮಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲ್ಮೆಯಿಹುದುಮುಂಟು.– ಕೆಲವೇಳೆ
ನಾಡುಗಳೊಳಂ ನಲ್ಲವೆನಿಸುವೆಡೆಯುಂಟರಿಯೆ
ಪಾಡುಳ್ಳ ಹಾಡುಂಟು ಹಾಡುಗಳೊಳಂ. ॥ ೬೩ ॥

ಬತ್ತಿಯುರಿಯನು ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿಯುವರು. ಚಿಗಿವ
ಸೌದೆಯುರಿಯನು ಕಂಡು ಕಡೆಗಣಿಪರ್.– ಮನೆಯೊಳಗೆ
ಕಲಿಯದೆಯೆ ಮುತ್ತವನ ಕೈಬಿಡುವರ್. ಕಲ್ತವನ
ಎಳಮೆಯನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಲೋಕ. ॥ ೬೪ ॥

ಹಣಗಾರ ತಾನ್ ಬಯಸಿತಾಗುವುದು. ಬಿತ್ತಿನಲಿ
ಪೊನ್ಪೊಳಕೆ ಸೀರಿದ್ದರಾಗುವುದು.– ಸಂಪತ್ತು
ಸಿರಿದೇವಿ ನೋಡಿದೊಡನಾಗುವುದು. ಮತ್ತವಳು
ನೊಂದಳೆನೆ ಕೆಡುವುದಾಕ್ಷಣವೆ. ॥ ೬೫ ॥

ಅಡಗುಂಡು ಹುಲಿ ಬಣ್ಣವೇರುವುದು. ನೀರ್ನೆಲದ
ಹುಲ್ಲಿಂದ ನಲಿಯುವುವು ಕಾಲ್ನಡೆಗಳು.– ನೆಲ್ಲಿನ್
ಅಕ್ಕಿಯಿಂ ನಲಿಯುವರು ಕೀಳುಗಳು. ಮೇಲವರು
ತಂತಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ನಲಿಯುವರು. ॥ ೬೬ ॥

ಮೊದಲೆ ಹೊಳೆಯುವುದು ಕೇಡೆಂಬುದಾರ್ಯವರಿಗೆ.
ಬಳಿಕ ತೋರುವುದು ಮುನ್ನರಿಯದರಿಗೆ.– ಆವುದುಂ
ಆಸೆಯಹುದದನ್ ಅಡೆದವರ ಮನಕೆ. ಆಸೆ ತಾನ್
ಇಲ್ಲದವರೆಸಗುವಾ ಗೈಮೆ ಕೆಡದು. ॥ ೬೭ ॥

ಪುರುಳಿಲ್ಲದರೆ ಮೇಲು ಪುರುಳಿದ್ದು ಬಳಸದರಿನ್.
ಬರಿಯರೇ ಮೇಲು ಬಯ್ತಿಟ್ಟಿರುವರಿನ್.– ಕೆರಳಿದ್ದು
ಜೈವರಿಂ ಜೈಗುಳವ ತಾಳಿಕೊಳ್ವರೆ ಮೇಲು.
ಗೈವರಿಂ ಗೈದುದನು ಕೆಡಿಸದರು ಮೇಲು. ॥ ೬೮ ॥

ಮಗ ಬೆಳಗಿಸುವನು ತಂದೆಯ ಗುಣವನ್. ಒರ್ವನಾ
ಮೊಗ ನುಡಿವುದೊಳನೆಲಸಿದಾ ಬಯಕೆಯನ್.– ಅಗಲ ನೀರ್
ಕೊಳದಾಳವನು ಪೊಕ್ಕನೊರೆಯುವನು. ಆ ಪರಿಯೆ
ನೆಲದ ಪರಿಯನು ಮಳೆಯೆ ಬೆಳಗುವುದು ತಾನು. ॥ ೬೯ ॥

ಎಡೆಯೊಳಿತು ಪಲರ್ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವೊಡೆ. ಒರ್ವನಾ
ಮತಿಯೊಳಿತು ಮಾಸಳಿಯ ಕಲಿಯುವೊಡೆ.– ಕೂರ್ ಕೊಂಬಿ
ನೆತ್ತಿಂದ ತುರುವಿಂಡು ಕಳೆಯೇರುವುದು. ತಾನು
ಕೊಡುವನ್ನದಿಂದ ಮನೆ ಕಳೆಯೇರುತಿಹುದು. ॥ ೭೦ ॥

ಏರಿದನ ಬಗೆಯುದಹುದೇರ್‌ಗುದುರೆ. ಕೈಕೊಂಡ
ನಳವಿನಾ ಬಗೆಯುದಹುದರಗೈವೆ.– ತೋಡಿರುವ
ಕೊಳಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟಹುದು ತೂಬಗಲ. ತಂತಮ್ಮ
ಪರಮಾನವಿದ್ದಷ್ಟು ಬಾಳುವರ ಬದುಕು. ॥ ೭೧ ॥

ಯುಗ ವರ್ಷದೆಣಿಕೆಯಿಂದಾದುದಾ ಯಾವುವುಂ
ಗಳಿಗೆಗಳ ನಡೆಯಿಂದ ತಾನ್ ನಡೆದುದು.– ತಡವಾಡ
ದರಿತವರ ಬಳಿ ಕಲ್ತರ್ ಅರಿತವರು. ಬೆಳ್ಪರಿವಿ
ನವರು ಬಿಸಿನುಡಿಗಳಿಂ ಸುಖಪಡೆದರು. ॥ ೭೨ ॥

ಕಲ್ತವನು ತಳರೆ ಮತ್ತೇಳುವನು. ಕಲಿಯುದಿಹ
ಮಡೆಯು ಬಿದ್ದೊಡೆ ಕಾಲು ಮುರಿಯುವುದು.– ತಾನೊಂದು
ಮೈಯೊಳೆಸಗಿದುದೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಸಾಧನವೆಣಿಸೆ
ತಿಳಿಯರಿವು ಹುಸಿಯುದಿಹ ಬಿತ್ತದಾಗುವುದು. ॥ ೭೩ ॥

ದೇವರ್ಕಳನ್ನರರಿತವರು. ದೇವರ್ಕಳಾ
ನಂಟರನ್ನರು ತಾವದೊಂದೂರಲಿರುವವರು.
ನಂಟರೊಳ್ ಪೆತ್ತರನ್ನರು ಆದರವೆ ನಡೆವರ್.
ಕಲ್ತರನ್ನರು ನೋಡೆ ಕಲ್ತವರ ಕೆಳೆಯರ್. ॥ ೭೪ ॥

ಹುಟ್ಟಡಗುವುದು ಸುಳ್ಳು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೆ. ವೈದ್ಯ
ಹೇಳಿಂದ ಒಡನೆ ಕುತ್ತವನೊರೆವುದು.– ನಲ್ಲವರು
ಬಿಡುವುದೆಂದೊಡನೆ ಬಿಡುವುದು. ಬಾಧ್ಯನಾದವನು
ಕೊಡುವುದೆಂದೊಡನೆಯೇ ಪಾಲು ಹಂಚುವುದು. ॥ ೭೫ ॥

ನಾಲಗೆಯಿನ್ ಅರಿವರಿನಿಸವಿಗಳನು. ಮೂಗಿಂದ
ಮೂಸಿ ತಾವರಿವರೆಲ್ಲಾ ಮಲರ್ಗಳಂ.– ನೋಟವಿಹ
ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಾಣುವರು ಚೆಲುವುಗಳನ್. ಒಡನಿದ್ದು
ಮನದಿನರಿವರು ಮನದಲುಳ್ಳೆಣಿಕೆಗಳನು. ॥ ೭೬ ॥

ಸಾಯದುಳಿಯುವುವಿಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿದುಸಿರಿಗಳಲ್ಲಿ.
ತವದೆ ನಿಲ್ಲುವುವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಮೆಗಳಲಿ.– ಮುಪ್ಪುಗೊಳ
ದೆಳವೆಯನು ತಳೆದವರುಮಿಲ್ಲ. ಸಂಪತ್ತಿನಲಿ
ಕೇಡಿಲ್ಲದಂತೆ ಮುನ್ನಡೆದವರುಮಿಲ್ಲ. ॥ ೭೭ ॥

ನುಡಿವ ನುಡಿಯಿಂದರಿವರೊಬ್ಬನನು. ತಿಳಿ ನಿಂದ
ನೀರಿಂದ ಮಡುವಿನಿರವರಿವರ್. ಆರೆಡೆಯೊಳಂ
ನಡೆವ ನಡೆವಳಿಯಿಂದ ಸಂಪನ್ನತೆಯನರಿವರ್.
ಒಡಲ ಹಿಗ್ಗಿಂದ ಕಳ್ಳುಂಡುದರಿಯುವರು. ॥ ೭೮ ॥

ನಾಲಗೆಯೆ ಅಲ್ಲವೇ ನಣ್ಪು ಪಱಿವುದು ? ಮಡೆಯ
ಬಿಡುವನಲ್ಲವೆ ಅಪ್ಪಿ ಬಿಗಿದೊಡಂ ? ಪೇರಾಸೆ
ತೊಡುರ್ವುದಲ್ಲವೆ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲೆಯುಲ್ಲಿ ?
ಕೆಡಿಪುದಲ್ಲವೆ ನೋಡೆ ಹಗೆತೊಡುವ ನಿಶ್ಚಯಂ ? ॥ ೭೯ ॥

ಕೊಡುವೊಡನ್ನವ ಕೊಡುಗೆ. ಬಿಡುವೊಡುಸಿರೊಡ ಬಂದ
ಕಂದು ಕರೆಗಳ ಬಿಡುಗೆ. ಕೈಯ ಹಿಡಿದೆತ್ತುವೊಡೆ
ಬಡವರಹ ಬಂಧುಗಳ ಮೇಲೆತ್ತುಗೆ.– ಕೆಡಿಸುವೊಡೆ
ಕಡು ಕೋಪವನು ಬಿಡದೆ ಕೆಡಿಸುಗಾಕ್ಷಣವೆ. ॥ ೮೦ ॥

ಚೆಲುವುಮೆಳಮೆಯು ಸೊಬಗುಮಳಿಯುವುದು ಬಡತನದೊಳ್.
ಕುಲಮುಮೊಳ್ಮನೆತನಮುಮಳಿಯುವುದು ಕಲ್ಲಮೆಯೊಳ್.
ನೆರತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊಳದ ಕೆಳಗೆ ನೆಲ್ ಅಳಿಯುವುದು.
ಬಲು ಭಾರ ಹೇರುಗಳ ಕೆಳಗಳಿವುದೆತ್ತು. ॥ ೮೧ ॥

ನಲ್ಲವರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರೆಂದೂರಿಲ್ಲ. ನಲ್ ನಿಱಿಯೊಳ್
ನಡೆವರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರೆಂದೂರಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದಾ
ಕೀಳರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರೆಂದೂರಿಲ್ಲ. ಇಡುಗಂಟೆ
ನೊಡೆಯರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರದೊಂದುಮಿಲ್ಲ. ॥ ೮೨ ॥

ಕಲಿಯುದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಯ ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು.
ಮೆಲ್ಲಿದಹ ಬಾಳೆಗೋ ತಾನ್ ಪೆತ್ತ ಕಾಯ್ ಮೃತ್ಯು.
ಅಲ್ಲದುವ ಗೈವರಿಗೆ ಅರ ಮೃತ್ಯು. ಮೃತ್ಯುವೇ
ಮನೆಬಾಳ್ಕೆಯುಲಿ ಹೊಲ್ಲ ನಡತೆಗೊಂಡವಳು. ॥ ೮೩ ॥

ನೀರಿಂದ ಹುಲಿಸುಗೊಳ್ಳುವುದು ಬೆಳೆನೆಲ. ನೀರ
ಮೇಲೆ ಬಹ ಪರದದಿಂ ಪಾಡಹುದು ಪಟ್ಟಿನಂ.
ಕೊಂಡಾಳ್ವ ನಾಡಿನಿಂದೇಳ್ಗೆವಡೆವರು ದೊರೆಗಳ್.
ಕುಣಿತದಿಂ ಮೇಳ ಪಾಡೆಯ್ದುಬಹುದು. ॥ ೮೪ ॥

ಒಂದಕುತ್ಸಾಹಿಪುದು ಪೆಂಡಿರೊಳ್ನಡೆಯೆಂದುಂ.
ಅರದಲುತ್ಸಾಹಿಪುದು ಪಾರ್ವರೊಳ್ಪಗೆ. ಹೆರರ
ನಾಡ ಕೊಳ್ವುದು ದೊರೆಗಳೊಳ್ಗೈಮೆ. ಕೇಡಿಗು
ತ್ಸಾಹಮುದು ಕೆಳೆತೊರೆದು ಕೈಬಿಡುವುದು. ॥ ೮೫ ॥

ಕಳದೆಯಿರಬೇಕು ಕಡಿದಹ ಕೇಡು ಬಹುದರಿಂ.
ತಳ್ಳದಿರಬೇಕು ಮಿಗೆ ತಗುಮೆಯುಳ್ಳವುಗಳಂ.
ಕೆಳೆಗೊಳ್ಳದಿರಬೇಕು ಕಿರಿಯರೊಡನೆಣಿಸೆ ಹಗೆ
ಗೊಳ್ಳದಿರಬೇಕು ತಾನಾರೊಡನೆಯುಂ. ॥ ೮೬ ॥

ಪೆರ್ಚಿಪುದು ನೇಹಿಗರನಿನಿಮೆಯಿಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ.
ತುಳಿಯುವುದು ಹಗೆಗಳನು ಕಾಲವರಿದೆರಗಿ ತಾನ್.
ಬಿಡುವುದಾರಾರೊಡನೆಯಾದೊಡಂ ಉಣ್ಬುದನು.
ತಡೆಯುವುದು ಸಲ್ಲದೆಡೆ ಬಿಡದೆ ಕೋಪವನು. ॥ ೮೭ ॥

ಸೋಂಬತನ ಕೆಡುವರಲಿ ನೆಲಸುವುದು. ಕೆಟ್ಟತನ
ಕಾವುವನು ಕಾಯುದವರೆಡೆ ನಿಲ್ವುದು.– ಕಾದಲನ
ಮೇಣ್ ನಾಣಿನೆಲ್ಲೆಯಲಿ ನಿಲ್ಲುವರು ನಲ್ವೆಂಡಿರ್.
ನಟ್ಟು ಕಟ್ಟದ ಕಂಬದೆಡೆ ನಿಲ್ವುದಾನೆ. ॥ ೮೮ ॥

ವೇದವರಿಯುವರು ತಣ್ಮನದ ಪಾರ್ವರು. ನೀತಿ
ಯೊಡನೆ ಗೆಲ್ವುದನರಿವರರಸರ್ಕಳೆಂದೆಂದುಂ.
ಮಣಿವುದಾಭರಣ ಗುಣಸಂಪನ್ನರಿಗೆ. ಪತಿಯ
ನುಳಿದಿತರ ದೇವತೆಗೆ ಮಣಿಯುಳಾ ಹೆಣ್ಣು. ॥ ೮೯ ॥

ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಹಳು ನಲ್ಗುಣದ ಮಡದಿ. ಕಾ
ದಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆದಂತೆ ನಡೆವಳೊಲವಿಲಿ. ಎಡರ್
ಅಡಸೆಯುಂ ಹೋದೆಡೆಯೆ ಹೋಗುವುದು ಕಾಮ. ಮು
ಚ್ಚಿಟ್ಟೊಡಂ ಕೊಲೆ ಬಹುದು ಕೊಂದವನ ಮೇಲೆ. ॥ ೯೦ ॥

ಕೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿದೊಡಾರ್ಪು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಹಾಲ್ಕುಡಿಯ
ರಿನಿನೋಟ ಹೆಚ್ಚಿದೊಡೆ ನಂಟು ಹೆಚ್ಚುವುದು.– ತುಂಬಿ
ಮೆಲ್ಗರುಣೆ ಹೆಚ್ಚಲ್ ಅರ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕಡುಗೈಮೆ
ಕೀಳತನ ಹೆಚ್ಚಿದೊಡೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಪಾಪ. ॥ ೯೧ ॥

ಎಳಮೆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಮೆಯೆ ಕುಂದಹುದು.
ಸಿರಿಯಿಲ್ಲದಂದು ಕೊಡುಗೈತನವೆ ಕುಂದಹುದು.
ನಂಟರಿರದಂದು ಕೋಪಿಸಲು ಕುಂದಹುದು. ತವರ್
ಅಲ್ಲದರ ಕೈಯನ್ನವುಣಲು ಕುಂದಹುದು. ॥ ೯೨ ॥

ಕೊಲೆಯದೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಂ ಕೆಟ್ಟುದೇ. ಮಕ್ಕಳನು
ಕಲಿಸದೆಯೆ ಬೆಳೆಯ ಬಿಡೆ ಕೆಟ್ಟುದೇ.– ಮಡದಿಯರ
ಚೆಲುವು ನಾಣ್ಗೆಟ್ಟು ನಿಲೆ ಕೆಟ್ಟುದೇ. ಕೈಕೊಂಡ
ನಡೆವಳಿಯನಳಿದುಬಿಡೆ ಕುಲ ಕೆಟ್ಟುದೇ. ॥ ೯೩ ॥

ಆಚಾರಮೆಂಬುದೇ ಕಲ್ಪಿ. ಅರನೊಡವೆರೆದ
ಭೋಗ ಪಡೆವುದೆ ಪುರುಳ್. ಯಾರೊಡನೆಯಾದೊಡಂ
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಮಿಲ್ಲದಿಹುದಾಳ್ಕೆ. ಜನರೊಳ್ಪನೊಳ
ಗಾರೈದು ತಿಳಿದಾಳ್ವುದರಸಾಳ್ಕೆ ರೀತಿ. ॥ ೯೪ ॥

ಕಳ್ಳಿನಾತಂಕವರಿಯುವನು ಕಳ್ಳುಣಿ. ನೀರಿ
ನಾತಂಕವರಿಯುವುದು ಚಾತಕವು.– ನೆರೆಯುವಾ
ಸಂಕಟವ ಪಲಪೆಂಡಿರಾಣ್ಮನರಿವನು. ಪುರುಳ
ಕಾದಿಡುವ ಸಂಕಟವ ಕಳ್ಳನರಿಯುವನು. ॥ ೯೫ ॥

ಕರೆಸೊಲ್ಲು ನಯವಿಲ್ಲದರ ಬಾಯುಲುದಿರುವುದು.
ಮರೆಸೊಲ್ಲು ಸತ್ತರೂ ಕಲ್ತವರ ಬಾಯ್ಗೆ ಬರದು.
ಕೇಡ ಹರಡುವ ಸೊಲ್ಲ ಸಂಪನ್ನರಾಡರ್. ಆ
ಮರೆಸೊಲ್ಲು ಕೀಳ್ಜನರ ಬಾಯುಲುದಿರುವುದು. ॥ ೯೬ ॥

ಚೆಲುವೆಯರ ಮುಂದೆ ಸೊಬಗಿಲ್ಲದರು ಪಾಡಿಲ್ಲ.
ತುಂಬು ಸಭೆಯಲಿ ಕಲಿಯದವನಿರಲು ಪಾಡಿಲ್ಲ.
ಕಲಿತವನದಾವನೂ ಪಾಡಿಲ್ಲದವನಹನು
ಕಲಿಯದರ ಮಡೆಯರಾ ನಡುವೆ ತಾನಿರಲು. ॥ ೯೭ ॥

ಮಣಿ ಮಾಸು ಕವಿದೊಡಂ ಕಾಂತಿಗುಂದದು. ಬೆಳಗಿ
ತೊಳೆದೊಡಂ ಕಬ್ಬಿಣಕೆ ಮತ್ತೆ ಕರೆ ಹಬ್ಬುವುದು.
ಪಾಶದಲಿ ಬಿಗಿದು ಮಿಗೆ ತಿಳಿಪೆಯುಂ ಕೀಳ್ ಅವನು
ತನ್ನ ಕೊಳೆತನವ ತೋರಿಸದೆ ಬಿಡನು. ॥ ೯೮ ॥

ಎಣಿಕೆ ತಾನ್ ಸಂಪನ್ನರರಿದೆಂದು ಬಿಡದಿಹುದು.
ಹುಣ್ಣು ತಾನ್ ಪಗೆಗಳನು ಕೂಡಿ ಬಾಳುವುದು.– ಸಜ್ಜು
ವೀಣೆ ತಾನ್ ಕೆಳೆಯುವರ ಗದರುನುಡಿ. ಹಾಳು ತಾನ್
ಗುಣವುಳ್ಳ ಮಡದಿಯುವಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ. ॥ ೯೯ ॥

ಕಿರಿದಾಗೆ ಕೆರೆ ನೀರು ಕೊರೆಯಾಗುವುದು. ಮನೆಯು
ವರಮಾನ ಕಿರಿದಾಗೆ ಪೆಣ್ ಅಮರುವಳ್.– ಮುನ್ ಗೈದ
ತಪಸು ಕಿರಿದಾಗೆ ಮೇಲಮರುವುದು ಕರ್ಮ. ತನ್
ಆರ್ಪು ಕಿರಿದಾಗೆ ಪಗೆ ಮೇಲಮರುವನ್. ॥ ೧೦೦ ॥

ಬೈದುದರಿನಪ್ಪುದಾ ಪಳಿಪೆಸರು. ವಂದನೆಯು
ಗೈದುದರಿನಪ್ಪುದೊರ್ವಗೆ ತುಂಬುನಂಟು.– ಗಳಿಕೆ
ಪುರುಳಿಸಿಂದಪ್ಪುದುರು ಭೋಗ ತಾನ್. ಮನಕರಗು
ವರುಳಿನಿಂದಪ್ಪುದಾ ಅರಸು. ॥ ೧೦೧ ॥

ಎಲ್ಲವನುಮರಿದವನದೊರ್ವನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಣ್
ಏನೊಂದುಮರಿಯದವನೊರ್ವನೂ ಇಲ್ಲ.– ಅಂತೆ
ಗುಣಮಿರದೆ ಬರಿದೋಷವುಳ್ಳನೊರ್ವನುಮಿಲ್ಲ.
ಸಂದೇಹಮಿಲ್ಲಮೆನೆ ಕಲ್ತವನುಮಿಲ್ಲ. ॥ ೧೦೨ ॥

ಮನೆಗೆ ಹಿರಿಬೆಳಕು ನಲ್ಮಡದಿಯರು. ಮಡದಿಯರಿ
ಗೆಣಿಸೆ ಗುಣ ತುಂಬಿರುವ ನಲ್ಮಕ್ಕಳು.– ಮನಕಿನಿಯ
ಕಾದಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲ್ವಿಯೇ. ಕಲ್ವಿಗಂ
ಓದಿನಲಿ ಮಿಗೆ ಪೊಗಳುತುಂಬಿದಾರ್ವೈವು. ॥ ೧೦೩ ॥

ಇನಿನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೆಳೆಯುಪ್ಪುದಿನಿಮೆಯನುಳಿದ .
ಕಡುನುಡಿಗಳಿಂದ ಮನ ಕದಡಪ್ಪುದು.– ಮೆಲ್ನುಡಿಯ
ನಾಲಗೆಯಿನಪ್ಪುದರುಳ್ಮನ. ಅರುಳ್ಮನದಿಂದ
ಬೀಳಿರದ ಬಿಡುಗಡೆಯೆ ಬಹುದು. ॥ ೧೦೪ ॥

ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮೂಲಗ್ರಂಥದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ತಿದ್ದಿ ನೆರವಾದ ನನ್ನ ಕೆಳೆಯರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ರಾಘವಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ., ಅವರಿಗೂ, ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ’ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಈಗ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಕೊಟ್ಟ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

1 ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬಾಣಾಸುರನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ವೀರ.

2 ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಕರ್ಕಶಧ್ವನಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ಸಾಯುವುದೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ ಕೋಶ

(ಅಂಕಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ)

ಅಡಗು ೨೬ ಮಾಂಸ
ಅಡೆ ೬೭ ಪಡೆ
ಅನ್ನರು ೫೬ ಅಂಥವರು
ಅರ ೫ ಧರ್ಮ
ಅರನಲಿವು ೩೫ ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಗುವ ಸಂತೋಷ
ಅರನಿರಿ ೫೧ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ
ಅರಿದು ೪೯ ಅಸಾಧ್ಯ
ಅರುಮೆ (ii) ಅಸಾಧ್ಯತ್ವ
ಅರುಳು ೧೦೧ ಕೃಪೆ, ಕರುಣೆ
ಆರ್ತಿ ೩೨ ಪ್ರೀತಿ
ಆವು ೬೧ ಹಸು
ಇಚ್ಚೊಡರು ೫೮ ಎರಡು ಬೆಳಕುಗಳು : ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ
ಇಲ್ಲಮೆ ೩೦ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅಭಾವ
ಇಳಿದರು ೧ ಸುಲಭರು
ಉಣವು ೫೦ ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥ, ಆಹಾರ
ಉಸಿರಿ ೭೭ ಪ್ರಾಣಿ, ಜೀವಿ
ಉಳ್ಳನಿಂದ ೨೪ ಒಡೆಯನಿಂದ
ಎಳ್ಳಿಣಿಸು ೧ ಅಲ್ಪವಾಗಿ ಕಾಣು
ಐದರಿಂ ೪೪ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ
ಒಗೆ ೧೪ ಹುಟ್ಟು
ಒಲವಿಲಿ ೯೧ ಒಲವಿಲ್ಲದವಳು
ಒಳ್‌ನೀರು ೩೪ ಅನ್ನಸೇರಿದ ನೀರು (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ)
ಕದಿರು (i) ಕಿರಣ, ಕಾಂತಿ
ಕಲ್ವಿ ೩೦ ಕಲಿತದ್ದು, ವಿದ್ಯೆ
ಕಲ್ಲಮೆ ೮೧ ಕಲಿಯದಿರುವುದು
ಕಳಿರು ೧೦ ಗಂಡಾನೆ (ಹೆಣ್ಣಾನೆ = ಪಿಡಿ)
ಕಳ್ಳುಣಿ ೯೫ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವವನು
ಕಾದಲ್ ೬೩ ಒಲವು, ಪ್ರೀತಿ
ಕುಂದ (ii) ಬೆಟ್ಟ
ಕುರುಗು ೩೬ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರ
ತಗುಮೆ ೪೩ ತಕ್ಕತನ, ಯೋಗ್ಯತೆ
ತವು ೭೭ ಹಾಳಾಗು, ನಾಶವಾಗು
ತಳರು ೭೩ ನಡುಗು, ಅದಿರು, ತತ್ತರಿಸು
ನಣ್ಪು ೧೭ ನಂಟು
ನನೆ ೪೮ ಹೂವು
ನರುಗಂಪು ೪೮ ಸುವಾಸನೆ, ಪರಿಮಳ
ನಲ್ ೧೧ ಒಳ್ಳೆಯ
ನಿರಿ ೫ ದಾರಿ, ಮಾರ್ಗ
ನಿರಿಸು ೨೮ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸು, ಸ್ಥಾಪಿಸು
ನೆಯ್ ೬೧ ಜಿಡ್ಡು, ತುಪ್ಪ
ನೆರತೆ ೬೨ ತುಂಬು, ಸಮೃದ್ಧಿ
ನೇಸರ್ (i) ಸೂರ್ಯ
ನುಣ್ಣಿದುವು ೫೫ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುವು
ಪಟ್ಟಿನ ೮೪ ರೇವುಪಟ್ಟಣ
ಪಡಪು ೩೦ ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು, ಭಾಗ್ಯ
ಪರದ ೮೪ ಹರದ, ಸರಕು
ಪಳಮೆನಡೆ ೫೨ ಹಳೆಗಾಲದಿಂದ ಬಂದ ಪರಂಪರೆ
ಪಾಡುಳ್ಳ ೬೩ ಸೊಗಸುಳ್ಳ
ಪುದುವಾಳು ೨೩ ಕೂಡಿ ಬಾಳು
ಪುರುಳು ೫ ಹಣ, ಅರ್ಥ. ೧೯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ೬೨ ವಸ್ತು, ಪದಾರ್ಥ
ಪುಲ್ಲರಿವು ೨೮ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಅಲ್ಪವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ
ಪೆರೆ (i) ಚಂದ್ರ
ಬಂಡುಣಿ ೪೮ ಜೇನು, ದುಂಬಿ
ಬರಿಯರು ೬೮ ಏನೂ ಇಲ್ಲದವರು, ದರಿದ್ರರು
ಬಾನು ೫೮ ಆಕಾಶ
ಬಾಂಬನಿ ೨೭ ಬಾನಿನ ಹನಿ: ಮಳೆಹನಿ
ಬಿರ್ದ ೪೫ ಅತಿಥಿ
ಬೆಳ್ಳರಿವಿನವರು ೭೨ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರು
ಬೇಳ್ವಿ ೫೨ ಯಜ್ಞ
ಮಡ ೪೨ ಕಾಲುವೆ
ಮನೆಬಾಳ್ಕೆ ೪೭ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನ, ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮ
ಮಾಯಿ (i) ಮಾಯೆಯೊಡೆಯ, ವಿಷ್ಣು
ಮಾರು ೪೪ ಬೇರೆಯಾಗು, ಮಾರ್ಪಡು
ಮುತ್ತವನು ೬೪ ಮುದುಕನಾದವನು
ಮುನ್ನೀರು (i) ಕಡಲು, ಸಮುದ್ರ
ಮ್ಮೈ ೭೩ ಹುಟ್ಟು, ಜನ್ಮ

175—39 ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರಾದ
ಜಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರವರು ಮುದ್ರಿಸಿರುವರು